

Gereformeerde Kerk
Capelle a.d. IJssel - Noord

Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt)
Capelle aan den IJssel – Noord
Postbus 332 – 2907 LA

Capelle aan den IJssel, 17 maart 2017

Beste broeders en zusters,

Op **10 april** hopen we weer een **gemeentevergadering** te hebben. Op die vergadering zullen we het, zoals gebruikelijk, hebben over de financiën. Ook zullen de diakenen iets vertellen over de opbrengst van de vorige gemeentevergadering over diaconaal-missionair gemeente-zijn. We willen met dat thema graag verder gaan aan het begin van het volgende seizoen. Ds. Henk Drost is uitgenodigd voor een gemeentevergadering in september om daarover te komen vertellen, en met ons verder te denken.

De **komende gemeentevergadering** willen we gebruiken om met u als gemeente het kerkenraadsstandpunt te delen **over het deputatenrapport ‘Samen dienen’**. Dat rapport gaat over de vraag of zusters in de gemeente mogen dienen in de ambten. Op die vraag geven deputaten een bevestigend antwoord. Afgelopen februari hebben we hierover een brief naar de synode gestuurd. Daarin staat dat wij van mening zijn dat het rapport zoals het er nu ligt, onvoldoende recht doet aan wat Gods Woord zegt over de verhouding tussen man en vrouw in huwelijk en kerk. Dat willen we op de gemeentevergadering verder uitleggen.

Het gaat dus over een voorlopig oordeel over het deputatenrapport. De kerkenraad heeft geen afgewogen standpunt geformuleerd over het thema ‘man/vrouw in de kerk’, maar een beoordeling gegeven van het rapport, zoals het er nu ligt. Vanuit de vraag: *brengt dit rapport ons verder in het samen gehoorzamen aan wat de Here zegt in zijn Woord over de verhouding tussen man en vrouw in huwelijk en kerk?* Daarmee willen we een bijdrage leveren aan goede besluitvorming op de synode, en u als gemeente voorgaan.

Bijgaande krijgt u een vereenvoudigde versie van de brief aan de synode, waarvan we hopen dat die voor iedereen goed te begrijpen is. De onderstreepte gedeelten geven de hoofdlijn aan. Als u de brief zelf wilt lezen, kan dat natuurlijk. Die kunt u opvragen bij de scriba.

Het blad *Nader Bekeken* heeft aan dit onderwerp een *themanummer* gewijd waarvan we een groot aantal exemplaren hebben gekregen. *U kunt een exemplaar krijgen via de scriba*, zodat u zich verder in het onderwerp kunt verdiepen.

Scriba: ✉ Scriba@gkv-capelle-noord.nl; ☎ 010 - 455 79 89.

De agenda, uitnodiging en andere stukken voor de gemeente vergadering ontvangt u nog.

kerkenraad,
GKv Capelle aan den IJssel - Noord

Inleiding

Deputaten *M/V en ambt* hebben aan de Generale Synode het rapport *Samen dienen* aangeboden. Daarin stellen zij voor om de ambten in de kerk (predikant, ouderling en diaken) open te stellen voor zusters in de gemeente. De synode zal daarover waarschijnlijk in juni een besluit nemen. Dit rapport kan ingrijpende gevolgen hebben. Als kerkenraad hebben we het dan ook, samen met de diakenen, zorgvuldig bestudeerd. We willen de resultaten van onze bespreking graag met de gemeente delen.

We hebben een reactie op het rapport naar de synode gestuurd. De notitie die u nu in handen hebt is een verkorte weergave van onze brief aan de Synode. Wilt u zelf het deputatenrapport lezen? Het is te vinden op gkv.nl/organisatie/generale-synode/gs-2017/beleidsrapporten-gs-2017. Het blad *Nader Bekeken* heeft een themanummer aan het onderwerp gewijd. Een exemplaar hiervan kunt u via de scriba krijgen, zodat u zich nog verder in het onderwerp kunt verdiepen.

Vrouwen in het ambt: breuk met het verleden

Het voorstel van deputaten betekent een ingrijpende breuk met het verleden. De kerk heeft immers de Bijbel altijd zo gelezen dat de Here niet wil dat vrouwen een regeerambt vervullen. Het overgrote deel van de christelijke kerken in de wereld is hiervan nog steeds overtuigd. Ook onze kerken hebben nog in 1993 met een uitvoerige onderbouwing uitgesproken dat het regeerambt alleen toekomt aan mannen. Het is jammer dat deputaten daar in hun rapport geen aandacht aan hebben besteed¹.

Gods Woord als norm

De Bijbel is het Woord van God. Hij leert ons daarin wat wij moeten geloven en hoe wij Hem moeten dienen. Zijn Woord is ‘volkomen en

¹ We hebben in de Kerkorde afgesproken dat besluiten genomen worden met verwerking van eerdere besluitvorming (art. F71.1). Deputaten hebben ook vrijwel geen aandacht besteed aan de besluiten van de Generale Synode van de CGK uit 1998 over vrouw en ambt die in dezelfde lijn liggen als de GKv in 1993.

gezaghebbend’ (NGB, art.7). Mensen bedachten het niet zelf, maar ‘werden door de Heilige Geest gedreven om namens God te spreken’ (2 *Pet.* 1,21; NGB, art. 3). Zij deden dat in andere tijden en culturen, maar alles wat in de Bijbel staat is ook geschreven om *ons* te onderwijzen (*Rom.* 15,4; 1 *Kor.* 10,11). Het Woord verandert niet; wij mogen er niets aan toevoegen of afdoen (*Deut.* 12,32; *Op.* 20, 18-19). Als gemeente willen we graag leven naar *de norm van Gods Woord*.

Als oudsten van de gemeente hebben we de roeping om de gemeente te bewaren bij Gods Woord. Voor ons was de belangrijkste vraag dan ook of het rapport *Samen dienen* ons vanuit Gods Woord overtuigt. Moeten we de Bijbel anders lezen dan we altijd hebben gedaan? Leert de Bijbel ons dat ook zusters in de gemeente geroepen kunnen worden om oudste te zijn en in dat bijzonder ambt geestelijk leiding te geven en Gods Woord gezaghebbend te spreken in de gemeente?

Deputaten over de norm

Voor deputaten was de centrale vraag “of het gerechtvaardigd is dat vrouwen in de kerk (en het ambt) een andere positie hebben dan in de maatschappij” (blz. 4). Daarmee maken ze in feite de regel die in de maatschappij geldt (mannen en vrouwen zijn volledig gelijk en hebben dezelfde rechten) tot norm. Ze vragen de kerk om te verantwoorden waarom zij afwijkt van die norm.

Vanuit die vraag lezen deputaten de Bijbel als het ware opnieuw. Natuurlijk kennen zij ook de bijbelgedeelten die laten zien dat er geen sprake is van gelijke posities en verantwoordelijkheden voor mannen en vrouwen. Juist die gaven de kerk altijd de overtuiging dat bepaalde taken in de gemeente zijn voorbehouden aan mannen, maar, zeggen deputaten, “het verhaal van de Bijbel is van A tot Z cultureel gekleurd” (blz. 11). Die passages zijn niet meer toepasbaar op onze cultuur omdat ze bepaald zijn door de cultuur van toen. Ze schrijven: “In de Bijbel heeft de plaats van de vrouw vrijwel steeds de

trekken van de omringende cultuur, namelijk ondergeschikt aan de man” (par. 2.2.6). De Bijbel moet dus ‘gefilterd’ worden, om te kunnen ontdekken wat voor ons in onze cultuur nog wél gezag heeft en wat niet meer. Zó kunnen we vaststellen hoe de positie van de vrouw moet zijn.

Het filteren van de Bijbel

Hoe werkt dat filteren?

1. Deputaten willen ‘Bijbelse bouwstenen’ aandragen, en beginnen waar de Bijbel ook begint: met de huwelijksrelatie tussen man en vrouw in het paradijs. Hierbij maken ze meteen een keuze, die heel hun verdere denken over de man-vrouw-relatie bepaalt. De oorspronkelijke relatie tussen man en vrouw is volgens hen ‘fundamenteel wederkerig’. Dat betekent dat man en vrouw allebei op precies dezelfde manier geroepen zijn om elkaar te dienen en om samen Gods scheppingsopdracht uit te voeren. De man heeft geen leidinggevende positie (blz. 13). Pas na de zondeval ontstaat de strijd tussen man en vrouw, waarbij de man zijn vrouw tot ondergeschikte maakt (*Gen.* 3,16).

2 Als de Bijbel toch de indruk geeft dat ondergeschiktheid heel gewoon is, moet dat volgens het rapport komen doordat de bijbelschrijvers kinderen van hun tijd waren. Zij gaan uit van wat in de cultuur gebruikelijk was geworden na de zondeval (blz. 12). Maar God heeft die ondergeschiktheid niet gewild. Hij herstelt door zijn genade de oorspronkelijke verhouding van gelijkheid tussen man en vrouw. Daarin gaat Hij niet revolutionair te werk. Het evangelie werkt als een zuurdesem op de bedorven verhoudingen in, en verandert die heel geleidelijk in de loop van de tijd. In het Nieuwe Testament is dat proces nog niet afgerond. Daardoor, zo stelt het rapport, spreken de apostelen op twee manieren over de verhouding tussen man en vrouw. Aan de ene kant sluiten ze zich aan bij de (toenmalige) culturele lijn van onderschikking van de vrouw (1 *Petr.* 3,1 en 6). Aan de andere kant beschrijven ze de ‘genadige’ lijn van Gods herstel (1 *Kor.* 7,4; *Gal.* 3,28).

Uiteindelijk zal, als vrucht van het evangelie, de man geen gezag meer over de vrouw uitoefenen. En die vrucht menen deputaten te zien in onze westerse cultuur: principiële gelijkheid van man en vrouw. (blz. 12).

3 Als dat waar is, is er maar één conclusie mogelijk: het is niet gerechtvaardigd dat vrouwen in de kerk een andere positie hebben dan in de maatschappij, want er mag geen onderscheid zijn tussen mannen en vrouwen. Dan hebben wij de taak om in de Bijbel de ‘genadige lijn’ te ontdekken en die te volgen. Overal waar Paulus zegt dat vrouwen niet met gezag mogen optreden, past hij zich aan bij de culturele lijn van onderschikking, niet bij Gods genadige lijn van herstel. Voor ons kunnen die uitspraken dan ook geen gezag hebben.

Het filteren beoordeeld

Maar is dat werkelijk waar?

1. Volgens deputaten is elke vorm van onderschikking van de vrouw aan de man gevolg van de zondeval. God gaf ‘volstreekte wederkerigheid’ (blz.13) en wil uiteindelijk weer ‘principiële gelijkheid’ (blz. 12). Dit uitgangspunt moet er wel toe leiden dat men de teksten over het gezag van de man over zijn vrouw, en over het zwijgen van vrouwen in de gemeente, ziet als een tijdelijke aanpassing aan de cultuur, en niet als een gebod van God voor alle tijden.

2. Wij denken echter dat deze opvatting geen recht doet aan de Bijbel. Wij geloven dat de apostel Paulus net als de andere bijbelschrijvers door de Geest werd gedreven om namens God te spreken. Het is niet de cultuur die zijn spreken bepaalt. Daarom moeten we als we *Gen.* 1-3 lezen, rekening houden met de uitleg die Paulus daarvan geeft. Er is meer te zeggen over Gods bedoeling met man en vrouw, dan dat ze elkaar moeten dienen en samen Gods scheppingsopdracht moeten uitvoeren.

3. Paulus laat zien dat God man en vrouw schiep met verschillende verantwoordelijkheden. In 1 *Kor.* 11,3 zegt hij dat de man het beeld en de heerlijkheid van God is en de vrouw de

heerlijkheid van de man. Beeld van God zijn betekent dat de mens God op aarde vertegenwoordigt. Die opdracht heeft de man als eerste gekregen, maar hij kan die roeping niet uitvoeren zonder zijn vrouw. Daarom wordt zij de heerlijkheid van de man genoemd. Zonder haar kan hij de heerlijkheid van God op aarde niet weerspiegelen. In *Gen. 2* merkt Adam dat hij alleen is en iemand nodig heeft die bij hem past. Dan maakt de Here uit zijn rib zijn vrouw, zijn onmisbare helper. Hij scheidt de vrouw omwille van de man, zoals Paulus dat zegt in *1 Kor. 11,9*. Samen zijn ze geroepen om over de schepping te regeren, maar niet op dezelfde manier. De man is eerstverantwoordelijk en heeft de leiding.²

Terecht zeggen deputaten dat God de relatie tussen man en vrouw wil herstellen, want vanaf de zondeval zijn de menselijke verhoudingen bedorven. De ondergeschiktheid van de vrouw is echter niet door de zondeval ontstaan, maar hoort juist bij de oorspronkelijke goede verhouding. Telkens blijkt in het Nieuwe Testament dat de man de positie van leider heeft ontvangen. Christus is hoofd van de schepping, en hoofd van zijn gemeente. Hij heeft gezag over haar. De positie van de man ten opzichte van zijn vrouw weerspiegelt dit. In *Ef. 5* zegt Paulus dat de man het hoofd is van zijn vrouw, zoals Christus het hoofd is van zijn gemeente, en dat vrouwen het gezag van hun man moeten erkennen, zoals de kerk het gezag van Christus erkent (vs.24). Het gaat niet om onderdrukkend gezag van de man over de vrouw, maar om geestelijk leiderschap dat erop gericht is dat zij heilig leeft voor God (*Ef. 5,26*). Geen wonder dat Adam na de zondeval als eerste door de Here ter verantwoording wordt geroepen. Hij had dit geestelijk leiderschap verzaakt (*Gen. 3,9-11*).

2 Het rapport stelt dat de Bijbel er vanuit gaat dat de vrouw vooral binnen het huwelijk, als moeder van kinderen, de cultuuropdracht uitvoert. Vandaag gebeurt dat veelal ook buiten het huwelijk (blz. 8/9).

Volgens ons geeft *Gen. 1,28* en *3,16* aanleiding om te denken dat de vrouw de roeping heeft tot het moederschap, om juist daarin met de man samen de cultuuropdracht uit te voeren. Dat dit een bijzondere roeping van de vrouw is, daarop lijkt ook Paulus te zinspelen in *1 Tim. 2,15*.

4. Wat in het huwelijk een bijzondere toespitsing krijgt (de man heeft gezag over zijn vrouw), krijgt in de kerk een algemene toepassing. In *1 Tim. 2, 13-14* verbiedt Paulus de vrouwen in de gemeente om gezag uit te oefenen over mannen. Hij beroept zich op de scheppingsvolgorde: de man is als eerste geschapen. Blijkbaar brengt dat een gezagspositie met zich mee. In hoofdstuk 3 gaat hij er vervolgens ook van uit dat opzieners in de gemeente mannen zijn: “Een opziener moet een *man* zijn van één vrouw.” (vgl. *Titus. 1,6*). In *1 Kor. 14,34-37* zegt Paulus dat vrouwen in de gemeente bij het beoordelen van de profetie moeten zwijgen. Hier beroept hij zich op het bevel van de Heer. Duidelijk is dat God de positie van geestelijke leiding in de gemeente aan de man heeft voorbehouden.

Deputaten over de ambten

Het derde hoofdstuk van het deputatenrapport gaat over het karakter van de bijzondere ambten. In het Nieuwe Testament worden alleen mannen als apostel en oudste aangesteld. Daarnaast zijn er allerlei andere functies die ook door vrouwen worden vervuld. Volgens deputaten is er geen duidelijk onderscheid tussen al deze functies ('het ambt van alle gelovigen'), en het bijzondere regeerambt. Het enige verschil tussen ambtsdragers en andere gemeenteleden is dat de eersten voorgaan in het uitvoeren van die taken en anderen volgen. Ieder die van de Geest gaven krijgt voor een bepaalde dienst in de kerk, kan dan ook geroepen worden tot het ambt. Ze schrijven: “Het is de gave van de heilige Geest, ook aan gelovige vrouwen gegeven (*Hand. 2,17-18*), die het begin van de volmacht is. Bij erkennen van en bevestiging van die gaven, kunnen we van een ambt spreken.” (blz. 35).

De Bijbel over de ambten

Toch zien we in de Bijbel wel degelijk verschil tussen het regeerambt en allerlei andere diensten in de kerk. De oudste is niet maar iemand die voorop gaat in dienstbetoon, maar iemand die met de volmacht van Christus geroepen is om

toezicht te houden op de kudde (Hand. 20, 28), het Woord van God te verkondigen, en verantwoording af te leggen aan de Here over de zielen van de gemeenteleden (Heb. 13,7 en 17). Met die volmacht kunnen oudsten ook tegenover de gemeente komen te staan! De Schrift zegt duidelijk dat mannen in de gemeente tot oudsten worden aangesteld, en dat de oudste een man moet zijn (1 Tim. 3,1vv; Tit. 2,6).

Verschil tussen gaven en roeping

Dit ambt moet dus onderscheiden worden van allerlei gaven die de heilige Geest in de gemeente geeft, en die op verschillende manieren ingezet kunnen worden. Daarmee wordt geen rem gezet op de inbreng van vrouwen in de gemeente! Het deputatenrapport lijkt te suggereren dat er te weinig ruimte is voor die inbreng, als vrouwen niet in de bijzondere ambten mogen (blz. 20). Maar zo is het niet. Dat zou ook tekort doen aan de grote betekenis van vrouwen in de geschiedenis van de kerk. De Bijbel geeft er vele voorbeelden van. Ze worden in het deputatenrapport ook terecht benoemd. Maar: wij moeten niet denken vanuit onze gaven naar de roeping die we zouden hebben (zoals deputaten lijken te doen). Het is omgekeerd: de roeping die we hebben bepaalt de manier waarop we onze gaven inzetten. Mannen en vrouwen ontvangen allemaal de Heilige Geest. Allemaal ontvangen ze gaven tot opbouw van de gemeente. Maar ze hebben niet allemaal dezelfde roeping. De Here roept alleen mannen tot het regeerambt. Dat betekent dus dat de Here je als vrouw niet roept om je gaven daarin in te zetten. Overigens, God roept ook niet alle mannen tot het regeerambt. Hij geeft ons wel allemaal een plek om onze gaven in te zetten. Een beroep op de gaven en inzet van vrouwen mag niet gebruikt worden als een breekijzer om het regeerambt in de gemeente voor hen te openen. Wij moeten denken vanuit onze roeping naar de inzet van gaven, en niet andersom.

Slot

We hebben geprobeerd duidelijk te maken dat het deputatenrapport de kerkenraad niet heeft overtuigd dat ook de zusters kunnen worden geroepen tot het regeerambt in de kerk. Onze belangrijkste bezwaren zijn dat de deputaten geen recht doen aan:

- de Bijbel als het gezaghebbende en onveranderlijke Woord van God
- de verschillende verantwoordelijkheden die God aan mannen en vrouwen heeft gegeven
- het onderscheid tussen het regeerambt en de andere diensten in de kerk

Voor verdere onderbouwing verwijzen we u graag naar onderstaande publicaties.

We zijn er in dit document niet aan toe gekomen om te beschrijven wat Gods positieve bedoeling is met de rolverdeling van man en vrouw in huwelijk en kerk. Dat komt doordat het allereerst onze taak was de redenering in het deputatenrapport te analyseren en te beoordelen.

De Christelijke Gereformeerde Kerken hebben in 2001 een rapport gepubliceerd waarin ze beschrijven hoe mannen en vrouwen, met hun verschillende roepingen, in de gemeente van Christus kunnen samenwerken. Wij verwijzen voor verder nadenken over dit thema graag naar dit rapport (cgk.nl/download/eindrapport-dienst-van-de-vrouw-gs-2001/).

Verder lezen?

1. J.J. Schreuder, *Dienende mannen en vrouwen in huwelijk en kerk* (Bedum 2010)
2. Blogs van dr. Dolf te Velde en dr. Wolter Rose op <http://theologieplus.net>
3. Themanummer *Nader Bekeken*, februari 2017